Европейски парламент
2024-2029

Комисия по икономически и парични въпроси

2024/2053(INI)

17.03.2025

ПРОЕКТ НА ДОКЛАД

относно финансовите дейности на Европейската инвестиционна банка – годишен доклад за 2024 г.
(2024/2053(INI))

Комисия по икономически и парични въпроси

Докладчик: Франсишку Асиш

СЪДЪРЖАНИЕ

Страница

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ.....3

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ.....10

ПРИЛОЖЕНИЕ: СУБЕКТИ ИЛИ ЛИЦА, ПРЕДОСТАВИЛИ ИНФОРМАЦИЯ НА ДОКЛАДЧИКА.....11

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно финансовите дейности на Европейската инвестиционна банка – годишен доклад за 2024 г.
(2024/2053(INI))

Европейският парламент,

– като взе предвид членове 2 и 3 от Договора за Европейския съюз,

– като взе предвид членове 15, 126, 174, 175 177, 208, 209, 271, 308 и 309 от Договора за функционирането на Европейския съюз и Протокол № 5 за устава на Европейската инвестиционна банка (ЕИБ),

– като взе предвид членове 41 – 43 от Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия,

– като взе предвид доклада за дейността на групата на ЕИБ за 2024 г. от 30 януари 2025 г., озаглавен „Приоритети за просперитет“,

– като взе предвид инвестиционния доклад на ЕИБ 2024/2025 от 5 март 2025 г., озаглавен „Иновации, интеграция и опростяване в Европа“,

– като взе предвид стратегическата пътна карта на групата на ЕИБ за периода 2024—2027 г. от 21 юни 2024 г.,

– като взе предвид оперативния план на групата на ЕИБ за периода 2024—2026 г. от 9 февруари 2024 г. и оперативния план на групата на ЕИБ за периода 2025—2027 г. от 30 януари 2025 г.,

– като взе предвид Решение (ЕС) 2025/504 на Съвета от 11 март 2025 г. година за изменение на Протокол № 5 за Устава на Европейската инвестиционна банка[1],

– като взе предвид писмото на председателя на ЕИБ Надя Калвиньо до лидерите на ЕС от 4 март 2025 г.,

– като взе предвид доклада на Марио Драги от 9 септември 2024 г., озаглавен „Бъдещето на европейската конкурентоспособност“,

– като взе предвид доклада на Енрико Лета от 17 април 2024 г., озаглавен „Нещо много повече от пазар“,

– като взе предвид доклада на Кристиан Ноайе от 25 април 2024 г., озаглавен „Развитие на европейските капиталови пазари за финансиране на бъдещето“,

– като взе предвид доклада на Саули Нийнистьо от 30 октомври 2024 г., озаглавен „Заедно в по-голяма безопасност – укрепване на гражданската и военната готовност и подготвеност на Европа“,

[1] ОВ L, 2025/504, 14.3.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2025/504/oj.

– като взе предвид насоките на ЕИБ за политиката на сближаване за периода 2021 – 2027 г., публикувани на 13 октомври 2021 г.,

– като взе предвид третия годишен доклад на ЕИБ относно дейностите на групата на ЕИБ в регионите на сближаване на ЕС, публикуван на 15 юли 2024 г.,

– като взе предвид Регламент (ЕС) № 2021/523 на Европейския парламент и на Съвета от 24 март 2021 г. за създаване на програмата InvestEU и за изменение на Регламент (ЕС) № 2015/1017[2],

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/795 на Европейския парламент и на Съвета от 29 февруари 2024 г. за създаване на платформата за стратегически технологии за Европа (STEP)[3],

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост[4],

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/1056 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за създаване на Фонда за справедлив преход[5],

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/1229 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юли 2021 г. относно механизма за отпускане на заеми в публичния сектор в рамките на Механизма за справедлив преход[6],

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/947 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юни 2021 г. за създаване на Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество — Глобална Европа, за изменение и отмяна на Решение № 466/2014/ЕС на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕС) 2017/1601 на Европейския парламент и на Съвета и на Регламент (ЕО, Евратом) № 480/2009 на Съвета[7],

– като взе предвид предложението на Комисията за регламент на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2025 година за изменение на Регламенти (ЕС) 2015/1017, (ЕС) 2021/523, (ЕС) 2021/695 и (ЕС) 2021/1153 по отношение на повишаването на ефективността на гаранцията от ЕС съгласно Регламент (ЕС) 2021/523 и опростяването на изискванията за докладване (COM (2025) 0084),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 29 януари 2025 г., озаглавено „Компас за конкурентоспособността на ЕС“ (COM(2025)0030),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 11 февруари 2025 г., озаглавено „Работна програма на Комисията за 2025 г.“ (COM(2025)0045),

[2] ОВ L 107, 26.3.2021 г., стр. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/523/oj.
[3] ОВ L, 2024/795, 29.2.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj.
[4] ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.
[5] ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1056/oj.
[6] ОВ L 274, 30.7.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1229/oj.
[7] ОВ L 209, 14.6.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj.

– като взе предвид съобщението на Европейската комисия от 12 февруари 2025 г., озаглавено „Пътят към следващата многогодишна финансова рамка“ (COM(2025)0046),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 26 февруари 2025 г., озаглавено „Пактът за чиста промишленост: Съвместна пътна карта за конкурентоспособност и декарбонизация“ (COM (2025) 0085),

– като взе предвид доклада за напредъка относно пътната карта на групата на ЕИБ за банка за климата за 2023 г., публикуван на 25 юли 2024 г.,

– като взе предвид Европейския стълб на социалните права,

– като взе предвид съобщението за медиите на ЕИБ от 6 март 2025 г., озаглавено „Европейската комисия и групата на ЕИБ полагат основите за нова паневропейска инвестиционна платформа за устойчиви жилища на достъпни цени“,

– като взе предвид „Основните резултати от анализа на групата на ЕИБ и консултациите със заинтересованите страни“, представени на семинара на ЕИБ по въпросите на жилищното настаняване, проведен на 18 юли 2024 г.,

– като взе предвид съобщението на Комисията от 26 февруари 2025 г., озаглавено „План за действие за енергия на достъпни цени: Отключване на истинската стойност на нашия енергиен съюз за осигуряване на достъпна, ефективна и чиста енергия за всички европейци“ (COM (2025) 0079),

– като взе предвид плана за действие на групата на ЕИБ в областта на сигурността и отбранителната промишленост, представен на заседанието на Съвета по икономически и финансови въпроси в Люксембург на 12 април 2024 г.,

– като взе предвид актуализирания списък на ЕИБ на допустимостта, изключените дейности и изключените сектори от 14 юли 2022 г.,

– като взе предвид изявлението за медиите на Урсула фон дер Лайен, председател на Комисията, от 4 март 2025 г. относно пакета за отбраната — плана „ReArm Europe“,

– като взе предвид съвместното съобщение на Комисията и на върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност от 1 декември 2021 г., озаглавено „The Global Gateway“ (JOIN(2021)0030),

– като взе предвид доклада на ЕИБ за глобалното въздействие за периода 2023 – 2024 г., публикуван на 13 юни 2024 г.,

– като взе предвид тристранното споразумение между Европейската комисия, Европейската сметна палата и Европейската инвестиционна банка, подписано на 11 ноември 2024 г.,

– като взе предвид доклада на групата на ЕИБ относно процедурите на механизма за подаване на жалби, публикуван на 13 ноември 2018 г.,

– като взе предвид документа, озаглавен „Многообразие, справедливост и приобщаване в групата на ЕИБ“, от 14 октомври 2024 г.,

– като взе предвид проучването на Службата на ЕП за парламентарни изследвания, озаглавено „Повишаване на европейската добавена стойност в епоха на глобални предизвикателства — картографиране на цената на отказа от Европа (2022—2032 г.)“, публикувано през февруари 2023 г.,

– като взе предвид член 55 от своя Правилник за дейността,

– като взе предвид становището на комисията по бюджети,

– като взе предвид доклада на комисията по икономически и парични въпроси (A10 – 0000/2025),

А. като има предвид, че счетоводният баланс на групата на ЕИБ възлиза на близо 600 милиарда евро;

Б. като има предвид, че ЕИБ, която се притежава от всички държави членки, има за задача да допринася за постигането на целите на ЕС;

В. като има предвид, че ЕИБ заявява, че общите ѝ инвестиции са достигнали рекордно равнище от 88,8 милиарда евро през 2024 г., от които 50,7 милиарда евро са свързани с климата и околната среда; като има предвид, че се очаква съвкупните инвестиции на ЕИБ да нараснат до 95 милиарда евро през 2025 г.;

Общи забележки

1. приветства стратегическите приоритети на ЕИБ за периода 2024—2027 г., които отразяват политическите приоритети на ЕС, включително конкурентоспособността, зеления и цифровия преход, регионалното сближаване, социалната инфраструктура като жилищно настаняване, образование и здравеопазване, както и сигурността и отбраната;

2. подчертава силния призив ЕИБ да играе още по-голяма роля за преодоляване на недостига на инвестиции в Европа; призовава Комисията и ЕИБ да използват изцяло потенциала на лоста на ЕИБ; настоятелно призовава държавите членки да предоставят достатъчно финансиране за тези цели; припомня, че новата Комисия си постави за цел да бъде „Комисия на инвестициите“;

3. подчертава, че рейтингът „ААА“ на ЕИБ е важен актив; подчертава, че рейтингът произтича, наред с други причини, от факта, че ЕИБ реагира на целите на политиката на ЕС, по-специално като се превърна в „банка за климата“[89];

4. подчертава необходимостта от опростяване, оптимизиране и консолидиране на настоящите и бъдещите процеси и мандати на ЕИБ с цел засилване на полезните взаимодействия, ефективността и ефикасността;

[8] https://www.eib.org/en/investor-relations/index.
[9] https://www.eib.org/files/fi/external/2025-02-10_Ratings_EIB.pdf, стр.3.

Преодоляване на недостига на инвестиции и подхранване на конкурентоспособността

5. подчертава важната роля на групата на ЕИБ като паневропейски инвестиционен орган за мобилизирането както на публично, така и на частно финансиране за приоритетите на ЕС и за подпомагането на държавите членки при финансирането на основни и стратегически инвестиции;

6. припомня, че операциите на ЕИБ по своята същност са ограничени и могат да играят само подкрепяща роля за преодоляване на значителния недостиг на инвестиции; отново заявява, че един по-интегриран икономически и паричен съюз и укрепена икономическа структура биха подпомагали операциите на ЕИБ; поради това призовава за бърз и значителен напредък по отношение на съюза на капиталовите пазари и завършването на банковия съюз, както и за създаването на постоянни инвестиционни инструменти и средства на ЕС;

7. призовава Комисията и групата на ЕИБ да увеличат усилията си за мобилизиране на спестяванията за продуктивни инвестиции, подкрепа за иновациите през целия жизнен цикъл на дружествата, включително повече разрастващи се предприятия с по-високорисков собствен капитал и рисков дълг, и укрепване на водещата роля на ЕС в областта на зелените и цифровите облигации;

8. подчертава, че намаляването на риска за финансовите инструменти и бюджетните гаранции се е доказало като мощно средство; изразява загриженост за това, че според междинната оценка на програмата InvestEU финансовите пакети за множество финансови продукти могат да изтекат до края на 2025 г., ако не се предвиди увеличение на бюджета;

Насърчаване на цифровата трансформация

9. призовава ЕИБ да засили финансирането за отворената стратегическа автономност на ЕС в областта на цифровите технологии и да насърчава европейската цифрова инфраструктура, новите и революционните технологии и научните изследвания;

10. подкрепя разширяването от страна на ЕИБ на инициативата „Европейски технологични шампиони“ с цел привличане на частен капитал за разрастване на иновативните стартиращи предприятия в успешни световни лидери;

Консолидиране на ролята на ЕИБ като банка на ЕС за климата

11. приветства ролята на ЕИБ като банка за климата и привеждането ѝ в съответствие с рамката на ЕС за устойчиво финансиране, включително интегрирането на критериите на таксономията; припомня, че всички финансови потоци на ЕИБ трябва да бъдат в пълно съответствие с целта на ЕС за неутралност по отношение на климата до 2050 г. и целите в областта на климата за 2030 г.;

12. приветства инвестициите на ЕИБ за климата и околната среда, които възлизат на общо 50,7 милиарда евро през 2024 г., което надхвърля целта за насочване на най-

малко 50% от общото финансиране към действия в областта на климата и устойчивостта на околната среда;

13. приветства инвестициите на ЕИБ в енергия от възобновяеми източници, енергийна ефективност и електроенергийни мрежи и съхранение, включително подкрепата ѝ за REPowerEU;

14. подчертава необходимостта от увеличаване на инвестициите в адаптирането към изменението на климата и устойчивостта спрямо него; насърчава по-нататъшната научноизследователска и развойна дейност, включително на иновативни технологии, за подготвеност в областта на климата;

Справяне с предизвикателствата в областта на социалната инфраструктура, политиката на сближаване и жилищното настаняване

15. приветства основните стратегически приоритети на ЕИБ за укрепване на европейската социална инфраструктура и за една модерна политика на сближаване за приобщаващ и устойчив растеж в цяла Европа;

16. призовава ЕИБ да увеличава инвестициите в образованието, обучението, повишаването на квалификацията и преквалификацията, както и в здравеопазването, в съответствие с доклада на Драги;

17. приветства ангажимента на ЕИБ за преодоляване на двойната пазарна неефективност в жилищния сектор, включително недостатъчното предоставяне на достойни, безопасни и енергийноефективни жилища, както и неуспеха на пазара за преодоляване на разликата в енергийната ефективност;

18. приветства плана за действие на ЕИБ за финансово достъпни и устойчиви жилища с планирани инвестиции в размер на 10 милиарда евро през следващите две години; обръща внимание на резултатите от анализа на групата на ЕИБ и срещата на заинтересованите страни, в които се подчертава очакваният годишен недостиг на инвестиции в размер на 300—400 милиарда евро, необходими за изграждането на 1,5 милиона нови жилищни единици и за обновяването на 5 милиона допълнителни единици годишно;

Финансиране на мира, сигурността и отбраната

19. приветства проактивния подход на ЕИБ в областта на сигурността и отбраната; подчертава, че инвестициите в този сектор са се удвоили през 2024 г. до 1 милиарда евро, като в плана на ЕИБ за 2025 г. се предвижда те отново да бъдат удвоени до рекордните 2 милиарда евро; подчертава, че финансирането на европейско равнище, основано на солидарност, е от съществено значение за задоволяване на значителните нужди от финансиране на държавите членки;

20. приветства плана на ЕИБ да преразгледа своята оперативна рамка, като установи специална хоризонтална цел на публичната политика за укрепване на мира и

сигурността в Европа, подкрепена от амбициозно финансово и капиталово разпределение[10];

21. mпредупреждава, че всяка корекция на критериите за допустимост или финансирането на групата на ЕИБ с цел привеждане в съответствие с новите приоритети трябва да защитава финансовото състояние на групата и да гарантира ефективно финансиране на други стратегически приоритети на ЕС;

Съседство на ЕИБ и Global Gateway

22. приветства жизненоважната подкрепа на ЕИБ за Украйна в контекста на пълномащабната и незаконна агресивна война на Русия; призовава за увеличаване на бюджетните гаранции на ЕС, за да се даде възможност на ЕИБ да продължи да осъществява и укрепва операциите на публичния и частния сектор в Украйна;

23. приветства ролята на ЕИБ в Global Gateway като решаваща за глобалната позиция на Европа и за насърчаването на основаната на правила многостранна система, устойчивото развитие, демокрацията, правата на човека и принципите на правовата държава;

Управление: Отчетност и прозрачност

24. подчертава, че нарастващата роля на ЕИБ следва да бъде придружавана от по-голяма демократична отчетност и прозрачност; отново отправя своя призив за междуинституционално споразумение между Парламента и ЕИБ;

25. приветства рамката от 2024 г. за признаване на синдикалните организации в Европейската инвестиционна банка;

26. приветства принципите на ЕИБ на многообразие, справедливост и приобщаване, включително целта най-малко 40% от ръководните длъжности да бъдат заемани от жени до края на 2026 г.;

27. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета и на Комисията.

[10] Писмо от председателя на ЕИБ Надя Калвиньо до лидерите на ЕС от 4 март 2025 г.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

В доклада се приветстват стратегическите приоритети на ЕИБ за периода 2024—2027 г., които са тясно съгласувани с основните политически цели на ЕС, което показва готовността на банката да се адаптира към променящите се политики, като същевременно остава ангажирана с дългосрочните цели.

На фона на многобройните вътрешни предизвикателства, необходимостта от бъдещи инвестиции и нарастващото геополитическо напрежение се наблюдава силен призив ЕИБ да играе по-голяма роля в посрещането на нуждите на Европа от инвестиции и финансирането на общите приоритети на ЕС. Групата на ЕИБ е ключов участник в мобилизирането на частни и публични инвестиции в цяла Европа и максималното използване на потенциала на банката за привличане на инвестиции е от съществено значение. Тя обаче функционира в рамките на определен мандат и финансов капацитет и може да играе само подкрепяща роля за преодоляване на значителния недостиг на инвестиции в Европа. За да се постигне максимално въздействие, е необходима по-широка структурна и финансова подкрепа чрез по-интегриран Икономически и паричен съюз (ИПС) и засилена икономическа архитектура. Завършването на съюза на капиталовите пазари и банковия съюз, заедно със създаването на постоянни инвестиционни инструменти и средства на ЕС, ще създаде по-стабилна рамка, която ще повиши способността на Европа да мобилизира инвестиции ефективно и устойчиво и ще спомогне за преодоляване на недостига на инвестиции в целия ЕС. Както държавите членки, така и Комисията трябва да увеличат усилията си за постигането на тази цел.

Тазгодишният доклад е съсредоточен върху следните основни теми: преодоляване на недостига на инвестиции и насърчаване на конкурентоспособността; насърчаване на цифровия преход; консолидиране на ролята на ЕИБ като банка на ЕС за климата; справяне с предизвикателствата в областта на социалната инфраструктура, политиката на сближаване и жилищното настаняване; финансиране на мира, сигурността и отбраната; и ролята на ЕИБ в съседните държави и Global Gateway. Освен това в доклада се заема позиция относно управлението на ЕИБ и се призовава отново за междуинституционално споразумение между Парламента и ЕИБ.

ПРИЛОЖЕНИЕ: СУБЕКТИ ИЛИ ЛИЦА, ПРЕДОСТАВИЛИ ИНФОРМАЦИЯ НА ДОКЛАДЧИКА

В съответствие с член 8 от приложение I към Правилника за дейността докладчикът декларира, че в хода на изготвяне на проекта на доклад е получена информация от следните субекти или лица:

Entity and/or person
European Commission
European Economic and Social Committee
European Investment Bank
The European Federation for Public, Cooperative and Social Housing (Housing Europe)

Списъкът по-горе е изготвен в рамките на изключителната отговорност на докладчика.

Когато физически лица са идентифицирани в списъка по име, по функция или и по двете, докладчикът декларира, че на съответните физически лица е представено Съобщение за защита на данните № 484 на Европейския парламент (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), в което се определят приложимите условия за обработването на техните лични данни и правата, свързани с това обработване.